

Auke-Florian Hiemstra

PERRON

PAPPE

GAAIEN &

KREKEL

CRIMINELEN

met illustraties van ANNETTE FIENIEG

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Kunstkenners en perronpapegaaien

OP HET STATION

Zelf groeide ik op in kleine dorpjes en gehuchtjes. Plekken op de kaart waar je waarschijnlijk nog nooit van hebt gehoord. Plaatsjes zo klein dat er soms niet eens een winkeltje was.

Het was vroeger altijd een hele tocht voor mij om in een stad terecht te komen. Vanaf een klein stationnetje, vaak niet meer dan een perron tussen de weilanden, kwam ik dan met de trein de stad binnengeraasd.

Terwijl ik uit het raam staarde maakten de bossen en velden langzaam plaats voor huizen, winkels en kantoren. En dan sta je er ineens middenin, want stations zijn vaak in het midden van de stad. Dit hoofdstuk had dus ook in het midden van het boek gekund, maar ik vond het station wel een mooi startpunt.

Inmiddels woon ik in een stad, maar vroeger waren mijn eerste stappen in steden altijd op het station. Mijn eerste ontdekkingsreizen door de stadsnatuur begonnen dus op een perron, en daarom neem ik jou nu daarheen op avontuur.

Schuilhut

Als je de stad per trein binnenkomt, kom dan in een dubbeldekker en ga onderin zitten. Het leuke van onderin zitten, is dat je het perron op een heel andere manier ziet. Opeens staat het station niet vol met mensen, maar met schoenen. Dat is dus precies wat veel dieren op het station ook zien. En natuurlijk heb je daar geen trein voor nodig – maar om nu met je buik op de grond te gaan liggen... Dan moet je waarschijnlijk af en toe aan een ongeruste conducteur uitleggen wat je aan het doen bent.

De dubbeldekker is de perfecte schuilhut om op alle perrons op ooghoogte te komen met de bewoners van het station. Wedden dat je meer ziet dan schoenen alleen?

Waarom nog vliegen

De hogesnelheidstrein Thalys adverteerde met een foto van vogels die net als mensen op de stoeltjes zaten in een trein. 'Waarom nog vliegen?' stond erboven. Met de Thalys ben je namelijk net zo snel in Parijs.

Veel stadse vogels vragen zich dit oprecht af: waarom nog vliegen? De lange afstanden van de vogeltrek zijn een enorme onderneming. Sommige stadse vogels zien dan ook af van die lange vliegtocht naar een warm oord. En waarom? Niet omdat ze nu met de trein gaan, maar omdat het in de stad warm genoeg is om jaarrond lekker thuis te blijven.

Perronpapegaaien

Neem bijvoorbeeld de spreeuw. Spreeuwen zijn echte stationsvogels. Ze gaan zonder angst op in de mensenmassa, ontwijken handig voeten en rolkoffers, en doen zich tegoed aan de vele restjes van gevulde koekeken en kaasbroodjes. Mensen wachten op treinen, vogels wachten hier op kruimels.

Niet alleen is er veel lekkers te vinden, ook is de spreeuwen-hangplek voorzien van een dak en zijn er weinig concurrenten, en – op de gevaarlijk grommende rolkoffers na – nauwelijks natuurlijke vijanden. Het perron is het eindstation van de spreeuw, die hoeft verder nergens heen te reizen. Hier vindt-ie alles wat hij nodig heeft.

Spreeuwen zien eruit alsof ze net geschilderd hebben. Hun verenkleed is zwart met een glans van groen en paars, maar bedekt met witte spikkels. Toen ik met een verfroller een muur had gewit en zelf onder de witte spikkels zat, voelde ik me dan ook net een spreeuw.

Maar ik kan hun verenkleed dan misschien imiteren, nadoen kunnen ze zelf het beste, en wel met geluiden. Spreeuwen zijn de papegaaien van het perron. En dat kan op stations voor verwarring zorgen. Wees dus altijd op je hoede als je de deuren van de trein open hoort gaan, en kijk voor je instapt eerst of de trein er al is! Want het felle, sissende 'pttsieeee'-geluid van opengaande deuren kan ook uit de keel van een spreeuw komen.

Geluiden die spreeuwen veel horen, gaan ze zelf ook maken. Er fluit meer op stations dan conducteurs alleen! Want ook conducteursfluitjes doen ze

feilloos na. Er schijnen zelfs voetbalwedstrijden te zijn stilgelegd vanwege een spreek die het scheidsrechter-fluitje steeds nadeed! Dus voor je ineens begint te rennen bij het fluitsignaal omdat je denkt dat je je trein gaat missen... Weet je zeker dat je niet in de maling wordt genomen door een spreek? Zelfs het piepen van remmende treinen en het rollen van rolkoffers, deze stationsvogels doen het nu ook.

In het najaar komen de spreek 's avonds in grote groepen bij elkaar en vormen ze beweeglijke wolken in de lucht. Een machtig schouwspel. Weinig dingen in de natuur zijn zo mooi als het zwermen van spreek. Een wervelende wind van vleugels die steeds weer van vorm verandert, je kunt er eindelijk naar blijven kijken. Een show die, de volgende keer dat je op het station bent, zeker een paar kruimels waard is!

Metromuggen

Dieren die je misschien minder graag ziet vliegen, zijn muggen. Ook dit zijn echte stationsbeesten, maar dan wel in stations onder de grond.

In de metrostations van Londen zoeven niet alleen metro's voorbij, maar ook heel bijzondere muggen. Bijzonder omdat ze niet platgeslagen zijn, maar wetenschappelijk onderzocht. En het bleken muggen te

zijn die zich speciaal hebben aangepast aan de mens.

Tijdens bombardementen in de Tweede Wereldoorlog schuilden de Londenaren in de metrogangen, diep onder de grond waren ze veilig. Veilig voor de bommen dan, want ze werden wel bestookt door muggen. Men had het al snel over de 'metromug'. Op allerlei plekken ter wereld dook deze mug op, of eigenlijk onder, want ze leven altijd ondergronds.

De bovengrondse soort, waarvan de metromuggen afstammen, leefde een heel ander bestaan. Die prikten alleen vogels als ze bloed nodig hadden. Ze paarden terwijl ze in grote groepen zwermden en hielden 's winters een soort winterslaap. Maar in metrogangen zijn de muggen het hele jaar actief, paren ze zonder te zwermen en bij gebrek aan vogels begonnen ze dus de reizigers te steken! Elke dag gaan er in Londen twee miljoen mensen met de metro. Jij krijgt daar misschien geen honger van, maar deze muggen wel. En zo ontstond er dus een speciale stadse muggensoort!

Sporen

Niet alleen treinen volgen het spoor, ook slakken doen dat! Deze slijmballen staan bekend om de slijmsporen die ze achterlaten. Als een slak over de al eerder gemaakte 'rails' – het glibberspoor van een andere slak – kruipt, is-ie aanzienlijk sneller. Wat nou slakkengangetje, sneltreinvaart!

Naast hun prooien, is ook hun DNA veranderd. DNA, dat zijn piepkleine pakketjes informatie die in elk stukje, elke cel van je lichaam zitten. Niet alleen bij ons, maar ook bij muggen. Door deze pakketjes van de muggen te vergelijken, kwam men erachter dat er niet één type metromug is, maar zelfs meerdere varianten. De drie metrolijnen waar muggen werden verzameld, zijn nauwelijks met elkaar verbonden. Alleen op de halte Piccadilly Circus zouden de muggen uit verschillende buizen naar elkaar kunnen overstappen, maar dat gebeurt bijna niet.

En dus leven er op de drie metrolijnen drie verschillende groepen muggen die genetisch (dus in hun DNA) van elkaar verschillen. Sla jij in de metro een

Vogelangst

Een plein vol duiven is voor toeristen misschien leuk, maar niet voor iedereen. Voor mensen met vogelangst is zo'n plein een ware nachtmerrie. Al die fladderende vleugels en al die veren, sommige mensen vinden het maar doodeng. Ornithofobie heet dat, die angst voor vogels. En, schrik niet, sommige vogels hebben daar zelf ook last van!

Ter afschrikking versieren pimpelmeesjes hun nesten dan ook met witte veertjes, zo maken ze slim gebruik van deze angst! Niet alleen is dat lekker zacht, maar het houdt ook indringers weg die nog een huisje zoeken. Bij het zien van al die veertjes denken vogels: 'Help, hier is een vogel afgeslacht!' en haasten ze zich weg om niet zelf het volgende slachtoffer te worden. En zo, door zijn eigen dood in scène te zetten, weet de pimpelmees zijn huis goed te beschermen, ook als hij even niet thuis is.

Tip

In dit boek staan ook dingen die je zelf kunt doen. Het is leuk om je waarnemingen in een notitieboekje op te schrijven. Zo krijg je een echt stadsnatuur-logboek!

mug dood en lever je die in bij een onderzoeker, dan zou deze dus kunnen weten in welke metro je zat.

Mensen zijn vooral goed in soorten laten uitsterven, maar zo af en toe lijkt er door ons dus ook een nieuwe soort te ontstaan! Het metrostelsel van Londen is het oudste van de wereld en wordt ook wel *the tube* genoemd: de buis. Een metromug mogen we dus een zeer 'buisondere' soort noemen!

Slimme duiven

Een andere stationsbewoner is de stadsduif. Je vindt deze vogels op de perrons, op de stationspleinen en overal in de stad. De stadsduif stamt af van de rotsduif, en door duiven-ogen gezien is het beest hier in de stad dan ook helemaal op z'n plek. Wat wij zien als bioscoop, station of supermarkt, is voor de duiven gewoon een hele grote rots. Daar kunnen ze op zitten, en dat doen ze dus ook.

Mensen hebben vaak niet zo'n hoge pet op van duiven en noemen ze domme vogels. Net als de dodo, een duivensoort die op het eiland Mauritius woonde en zo dom was dat-ie uitstierf. Dat is natuurlijk helemaal niet waar. Wel dat hij uitstierf, maar niet dat dat kwam doordat hij dom zou zijn.

In de stad is de duif trouwens allesbehalve uitgestorven, en doet-ie het juist hartstikke goed. Alleen al in Amsterdam zouden er zo'n 15.000 rondvliegen, en het station is een *hotspot* met wel meer dan 100 stuks. Ook verderop op de Dam zitten ze graag.

Dat mensen denken dat duiven dom zijn, komt waarschijnlijk doordat ze niet meteen opvliegen als ze je voor de voeten lopen. Je zou soms bijna over ze struikelen, of ze bijna patrijden met de fiets. Bij-

Snavel-trein

In Japan kon je vroeger regelmatig opgeschrikt worden door een knal. Een knal van een hogesnelheidstrein. En niet dat deze telkens botste, maar de 'kogeltrein' maakte het geluid van een gewerschot als hij tunnels in ging. De trein duwde de lucht in de tunnel dan met grote snelheid vooruit. En net als wanneer je lucht blaast door een trompet, komt daar dan geluid uit. In het geval van de trein in een tunnel dus geen getrompetter, maar een doffe, harde knal. Dat moest anders.

Als ontwerpers iets nieuws moeten bedenken, kijken ze vaak naar de natuur voor inspiratie. En zo viel hun oog op de ijsvogel. Deze vogel kan met zijn grote snavel het water induiken zonder daarbij veel te spetteren. De vorm van de snavel en van de kop van de ijsvogel zijn namelijk helemaal gestroomlijnd en worden ook wel aerodynamisch genoemd. Dat moesten treinen dus ook hebben, zo dachten ze: een snavel!

Treinen in Japan hebben dus nu een grote punt voorop, zoals van een ijsvogel, maar dan van metaal! Ze duwen de lucht niet meer voor zich uit, maar deze wordt langs de trein geleid. Het geluidloze ontwerp was juist een knallend succes, want knallen die hoorde je niet meer! En nog een voordeel: door het snavel-ontwerp konden de hogesnelheidstreinen ineens nóg sneller rijden. Net als de ijsvogel: vliegensvlug!

na. Want op het laatste moment fladdert de duif toch van het fietspad af, of hupst-ie koerend voor je voeten weg.

Dit gewaagde gedrag zou je als dom kunnen bestempelen, maar het is eigenlijk juist een teken van slimheid. De duif heeft ons geanalyseerd en ziet ons niet als gevaar, maar meer als een gelijke. Waarom al die energie verspillen met vluchten, denkt de duif, als ik ook op het laatste nippertje weg kan scharrelen

én nog net die ene kruimel croissant kan eten? We onderschatten die duiven flink.

Duiven worden juist veel gebruikt bij onderzoek naar leervermogen. Ze blijken wel meer dan 700 patronen te kunnen herkennen, ze kunnen gezichten van mensen onthouden, en herkennen zichzelf in een spiegel! Klinkt simpel, maar weten dat je jezelf ziet als je naar je spiegelbeeld kijkt, is iets wat maar heel weinig diersoorten kunnen: dolfijnen, olifanten, een paar apensoorten en dus onze duif!

Ze worden gezien als domme patat-eters, maar 'de aardappeleters' zou een betere term zijn – je weet wel, dat beroemde schilderij van Vincent van Gogh. Dat zit zo: duiven weten alles van kunst. En dan bedoel ik niet alleen de duiven op het Museumplein van Amsterdam, of de duiven die langs de wachtrij voor het Louvre-museum paraderen in Parijs. Nee, alle duiven zijn in staat het verschil te leren tussen de schilderijen van de kunstenaars Monet en Picasso. Al na een kleine training hebben ze het verschil in schilderijstijl door. Maar nu komt het: na hun kunstcursus herkennen ze niet alleen de kunstwerken waarmee ze geoefend hebben, ze herkennen echt de stijl! En welk schilderij je hem ook voorschotellet, ook al heeft-ie het daarvoor nog nooit gezien: de duif kent z'n kunst en weet welk schilderij van wie is.

Je kunt veel zeggen over duiven, bijvoorbeeld dat ze kunstkenner zijn. Maar níét dat ze dom zijn! De stadsduif mogen we best wat meer koesteren.

Snel razen de treinen en metro's, en in razend tempo passen dieren zich aan aan het leven in de stad. En het station was nog maar het beginpunt van onze safari. Er is nog veel te ontdekken. We trekken de stad in!

Tip

Inspecteer eens de neus van een trein! Die is soms bezaaid met allemaal kleine stipjes: insecten die onderweg aangereden zijn. Met elke trein die het station binnen komt rollen, krijgen de stationsvogels dus een heerlijk buffet voorgeschoteld. Af en toe zie je spreeuwen hier uitgebreid dineren. En terecht!

Vogelflatsen en doorzetter-duiven

HOOG IN DE LUCHT

Het leuke van omhoog kijken, is dat wanneer jij het doet, andere mensen op straat het ook gaan doen. Probeer het maar eens uit. Als je midden in een winkelstraat plotseling omhoog gaat staan kijken, blijven er altijd ook andere mensen staan om te kijken wat er te zien is.

Dit werkt helemáál als je het met z'n tweeën doet, en de een de ander zogenaamd iets aanwijst. Stilstaan in een winkelstraat is al verdacht, en als er ook nog ergens naar gewezen wordt, kunnen mensen hun nieuwsgierigheid niet meer bedwingen. Kennelijk is er iets te zien. Ook al is er werkelijk niets te ontdekken op de plek waar je naar wijst, mensen zullen verbazingwekkend lang blijven turen om het ook te zien.

Ik haal plezier uit zoiets. Maar er zijn ook heel veel écht goede redenen om naar boven te kijken. En er zijn ook ontzettend veel dingen die het aanwijzen waard zijn.

Pech

Hou je nog even in. Voor we onze blik omhoog richten, kijken we eerst nog even naar de stoep. Als je alleen maar omhoogkijkt, kun je zomaar in de hondenoep trappen. Maar pas op: poep kan ook van boven komen! Op de stoep zie je talloze witte vlekken: vogel-flatsen.

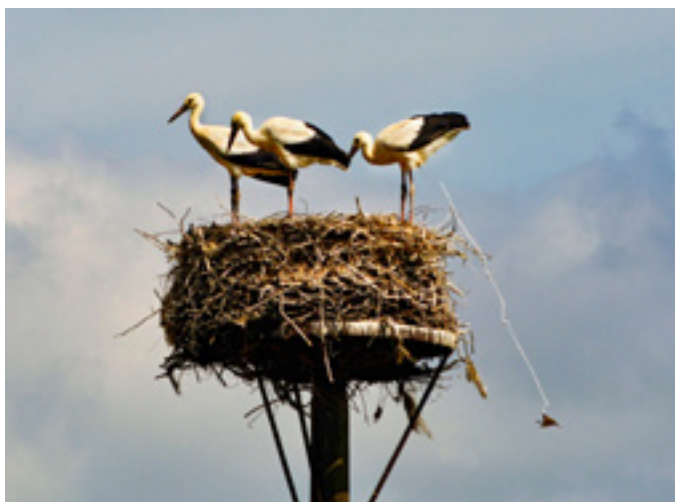
De wiskundige Giovanni Samaey, van de Katholieke Universiteit Leuven, berekende eens hoe groot de kans is dat er een vogel op je hoofd poept. Hij kwam uiteindelijk uit op: eens in de tien jaar. Maar het zou ook eens in de twintig jaar kunnen gebeuren, gaf hij toe. Er zijn veel vogels en er zijn veel hoofden, dus eens in de zoveel tijd is het sowieso raak! Op je hoofd gepoept worden lijkt me op zichzelf al onplezierig, en helemaal als je dan net naar boven kijkt!

Ook dieren hebben weleens pech. Zo fotografeerde Martin Nobbe in de Duitse stad Lübbecke een poepende ooievaar, en zijn foto ging de hele wereld over. De ooievaar produceert een witte sliert, alsof je in één keer een hele tube tandpasta leeg knijpt. Niet alleen zie je deze straal poep door de lucht vliegen, ook zie je een nietsvermoedende spreeuw fladderen, die precies vol in z'n gezicht wordt geraakt. Arm beest. Die zal voortaan wel met een grote boog om zo'n ooievaarsnest heen vliegen...

Fotografen Anne Geene en Arjan de Nooy zochten de poep juist op en maakten een hele serie vogelpoep-foto's. Ze zochten specifiek naar een be-

paald soort vogelflatsen. Niet zulke witte klodders vogelpoep die braaf recht van boven vielen, nee, ze zochten juist poep van vogels die met een enorme snelheid door de stad vlogen en ondertussen iets lieten vallen. Want jazeker, aan de poep op de stoep kun je ongeveer zien hoe snel de vogel ging die hem achterliet. Geen ronde klodder, maar een streep wordt het dan. Leuk om eens op te letten! Wie vindt de indrukwekkendste flats?

Hangplekken

We hebben het wel altijd over vogelpoep, maar die witte klodder is eigenlijk vooral plas met daarin soms ook wat stukjes poep. Wat bij ons geel is, is bij vogels wit. Vogels hebben om naar de wc te gaan maar één gaatje en daardoor poepen en plassen ze dus tegelijkertijd. De cloaca heet die opening. Wel lekker handig, alles wordt in één keer geloosd. En het liefst vanaf een lantaarnpaal, of vanaf een richeltje aan een gebouw.

Als je goed op de grond let, en op zo'n hotspot van poep met een duikbril op omhoog kijkt, kun je zomaar een favoriete hangplek van vogels ontdekken, of misschien zelfs wel een nest! Vies feitje: om te paren duiven het mannetje en het vrouwtje hun cloaca tegen elkaar aan, dit wordt de cloaca-kus genoemd!

Om het rondhangen van duiven tegen te gaan, hebben mensen anti-vogelpinnen bedacht. Dat zijn stroken met lange metalen stekels, die mensen daar

plaatsen waar vogels het liefste rondhangen. Let er maar eens op in de stad, verrassend veel uithangborden, richeltjes en dakranden hebben stekeltjes en staan dus vol met anti-vogelpinnen. Er zijn zelfs plekken waar vogels niet eens meer in bomen mogen zitten, daar zijn ook hele takken volgeplakt met anti-vogelpinnen.

De aanhouder wint

Maar er zijn ook vogels die niet met zich laten sollen. Duiven die zich niet van hun plek laten verjagen, dieren die in opstand komen en terugvechten!

Eén zo'n rebel is de 'Parkdale Pigeon', een duif uit de buitenwijk Parkdale van de grote stad Melbourne in Australië. Deze had een nest gemaakt op het station, boven op een groot beeldscherm met informatie over vertrektijden. Mensen die daar elke dag de trein namen keken altijd even hoe het ervoor stond met het nest en deelden foto's ervan op social media. Tot de vogel ineens verdwenen was. De bovenkant

van het scherm was leeg geveegd, het nest was weggehaald en als duidelijk signaal stonden er nu anti-vogelpinnen.

Vaak worden duiven belachelijk gemaakt omdat het zulke slechte nestbouwers zijn, soms hebben ze twee of drie takjes verzameld en leggen ze daar al een ei op. Maar deze Australische duif gaf zich niet snel gewonnen. Nee, ze bracht eindeloos veel takken naar de plek waarvan ze verjaagd was, net zolang tot de stapel boven de scherpe pinnen uitstak. Parman-tig zat ze daar een paar dagen later dus trots weer te broeden.

Op Twitter gingen nieuwe foto's rond en iedereen juichte de duif toe. Behalve de man die de vogelpinnen installeerde. Opnieuw verdween het nest en extra, overdreven veel, scherpe omhoogstaande vogelpinnen werden geïnstalleerd.

Maar je raadt het al, binnen een paar dagen was het nest weer terug en de duif werd een echte publiekslieveling. Nu mocht het nest blijven, de doorzetter-duif had gewonnen en er werden twee prachtige kuikens grootgebracht.

Wraak!

Er zijn meer dieren die tegen de vogelpinnen strijden, zoals de kaketoës in Australië. Vogels die denken: ik bepaal zelf wel waar ik land en waar niet. Zo werd een witte kaketoe gefilmd die stuk voor stuk alle anti-vogelpinnen lostrok van het dak van een speelhal, en ze vrolijk naar beneden gooide op de stoep. Het filmpje van deze vogelvandaal ging viral. In de buurt was hij sowieso al beroemd, of beter gezegd: berucht. Het bleek namelijk een vogel met een strafblad te zijn: deze kaketoe griste ook regelmatig eten uit de handen van toeristen.

Er zijn ook vogels die de vogelpinnen niet losrukken om ze als protest op straat te gooien, maar ze eigenlijk gewoon verplaatsen. Zelf onderzocht ik een eksternest in de binnentuin van een ziekenhuis in Antwerpen, dat door een van de patiënten was ontdekt. Hoog in de boom hadden eksters een groot nest gebouwd, maar waar was dat nou van gemaakt? Met een hoogwerker van de glazenwasser kon ik zelf naar de top van de boom, en eenmaal daarboven wist ik het zeker: dit is het gekste nest dat ik ooit heb gezien! Het vogelnest was gemaakt van... anti-vogelpinnen!

Nog steeds moet ik lachen als ik aan dit nest denk, het is toch net een mop? Maar ik vind het ook wel een sterke zet van ze: met dat spul waarmee jullie ons weg proberen te jagen, precies daarmee bouwen wij een nest, zodat er lekker nog veel meer vogels komen! Wraak!

Sloopwerk

Het verhaal wordt zelfs nog sterker, want de pinnen hebben een bijzondere plek in het nest. Eksternesten hebben namelijk een dak, en de pinnen werden vooral voor dat plafond gebruikt.

Eksters bouwen een koepel over hun nest heen om de eieren en jonkies te beschermen tegen bijvoorbeeld kraaien, die graag nesten plunderen. Om zo'n overval te voorkomen, helpt een dak, en om zeker te zijn dat kraaien niet eens een poging zullen wagen, gebruiken eksters een speciaal soort takken. In de natuur worden veel meidoorn- en sleedoorntakken gebruikt, takken met flinke stekels! Maar midden in de stad heb je niet zoveel soorten takken bij de hand, en moet je soms een beetje improviseren. En als je

als vogel dan overal vogelpin-stekels ziet staan, is de knoop snel doorgehakt.

Eksters staan erom bekend dat ze moeite doen om aan goed nestmateriaal te komen. Als ze een boom zien met takken die ze graag willen gebruiken, breken ze die er zelf vanaf. En zo zag je ook bij veel van de vogelpinnen in het nest onderop nog lijmsporen... En op het dak van het ziekenhuis? Hier en daar zat nog een vogelpin, maar op de meeste plekken waren ze verdwenen. Alleen de resten van de lijm waarmee ze vastzaten, kon je nog zien zitten. De ekster heeft ze zelf los staan wrikken om zijn dak van te maken.

Na het broedseizoen, toen het bouwsel was achtergelaten, hebben we het nest voorzichtig met tak en al uit de boom gezaagd. En toen ik het nest in Naturalis onderzocht, telde ik 148 plastic stroken, en in totaal bestond het bouwsel uit wel 1500 scherpe metalen stekels. Het was een onneembare vesting geworden. Maar dat de ekster de vogelpinnen dus heeft gebruikt voor hetzelfde doel als waarvoor mensen ze gebruiken, namelijk om vogels af te schrikken, dat vind ik geweldig!

Spiesjes

Er is nog een stadsbewoner die de vogelpin op geheel eigen wijze gebruikt. Mijn huis in Leiden grenst aan een drukke straat en staat in de schaduw van een oude fabriek. Toen ik het huis ging bekijken en door had dat ik uitzicht had op een grote nestkast, was ik meteen verkocht!

Een grote nestkast betekent een vogel van formaat. Mijn buurman is dan ook een slechtvalk. Wie kan dat nou zeggen? Een slechtvalk! Al had hij beter 'slachtvalk' kunnen heten, want hij vangt behoorlijk wat prooien. Vrijwel elk vliegend dier moet uitkijken voor deze roofvogel. Want hij jaagt ook als hij niet echt honger heeft, maar eigenlijk meer trek. Dan neemt hij vast een paar happen, en bewaart de rest... door zijn half-opgegeten prooi op die vogelpinnen te prikken! Als een soort voorraadkast, keurig gespiesd op die metalen pinnen. Iets lekkers voor later.

De grauwe klauwier is ook zo'n voorraadkastvogel. In tijden van overvloed vangt hij meer dan hij

op kan, en prikt de kikkers, insecten of hagedisjes die hij over heeft keurig aan de stekels van planten. Tegenwoordig heeft de vogel ook ons prikkeldraad ontdekt. De klauwier vindt het geweldig spul. Het voorraadjie van zo'n prikkeldraad-prikker kan er soms wat luguber uitzien, maar de vogel heeft er wel het perfecte uiterlijk voor. De klauwier heeft namelijk een zwarte band rond z'n ogen, een echt bandietenmasker.

Verder hebben veel vogels een voedselvoorraad in hun lichaam, en wel in hun keel. De krop heet dat, wat als het ware een soort lunchtrommel is waar ze hun eten in opslaan.

En dan nog een gek feitje: duiven doen nog iets anders met die krop, ze maken er melk! Echt waar. Zowel de mannetjes als de vrouwtjes maken dit eiwitrijke en vette drankje. Pasgeboren jonkies krijgen eerst deze kropmelk, pas later gaan ze over op kruimels van Beemster-kaasbroodjes en ander stads lekkers.

Wereldrecord

Snel terug naar de slechtvalk, want wat deze vogel zo uniek maakt, is zijn snelheid! Gemiddeld vliegt hij wel 50 kilometer per uur. Dat is net zo snel als je binnen de bebouwde kom mag! Maar als hij een prooi achterna zit, scheurt hij door de stad met een snelheid van 150 kilometer per uur, en zou hij als automobilist al meteen een bekeuring krijgen.

Maar het wordt nog veel gekker, want de slechtvalk kan ook een duikvlucht nemen. Dat maakt deze vogel werkelijk vliegensvlug, of eigenlijk meer 'vallensvlug' want zo'n duik kun je nauwelijks meer vliegen noemen. Van een kilometer hoogte stort hij zichzelf naar beneden en klapt z'n vleugels in. Als klein pakketje heeft hij zo min mogelijk luchtweerstand, en zo raast de vogel steeds sneller naar beneden. Als een meteoriet met een snavel, of als een bliksemschicht van veren. In een reportage van National Geographic plakten ze zelfs het geluid van een straaljager onder de beelden van zo'n duikvlucht. Maar ze hadden ook het geluid van een Formule 1-auto kunnen gebruiken. Want echt waar, de slechtvalk zou in duikvlucht zo'n racewagen

'Een vogel heeft zelfs een keer in mijn mond gepoept! Ik zat op de fiets en was aan het praten en opeens flats, zo in mijn mond...!'

Maaïke

Bijenbushaltes

Als je in Utrecht de bus neemt, is het niet wachten tot de bus komt, maar wachten tot je weer mag uitstappen. Komt door de leuke haltes! In Utrecht hebben namelijk 316 bushokjes een grote make-over gehad. Deze zijn nu niet meer alleen voor bussen, maar ook voor bijen! Want op alle daken van de bushaltes is een klein tuintje gemaakt, een groen dak. Steeds meer mensen maken hun dak groen. En dan bedoel ik niet met groene verf; maar groen van de planten.

Alle beetjes groen in de stad zijn meer dan welkom, en waarom zou je een plat dak niet in een tuin veranderen? Niet alleen trek je er veel bijen en andere insecten mee aan, je helpt er ook vogels en vleermuizen mee. En zelfs op de hoogste daken van de stad, zoals boven op de torens van de Zuid-as, weten dieren de daktuinen nog prima te vinden.

Logo-bouwsels

Op grote winkelpanden staat vaak in grote letters de naam van de winkel. Gigantische letters. Letters die soms wel meters groot zijn. Denk aan de letters 'GAMMA' boven de ingang van de bouwmarkt, de letters 'DIRK' boven de supermarkt en natuurlijk de grote letters 'IKEA' op de wand van de woonwinkel. Deze tekst is in lettergrootte 9 punt, maar stel dat die letters op winkels dus 3 meter hoog zouden zijn, dan hebben we het op de computer in Word dus over een lettergrootte van iets als 8500! Wow! Maar mensen stromen bij deze winkels naar binnen, dus misschien hebben we een zwak voor grote letters?

Dat zag je ook in Amsterdam. Op het Museumplein stond recht voor het Rijksmuseum in hele grote letters de naam van de hoofdstad. De plek werd in no time een hotspot voor toeristen. Iedereen wilde met de letters op de foto, en er werd volop op de letters geklommen.

Maar ook dieren klimmen graag in die grote letters. Bij een Amsterdamse Telfort-winkel was de O gekozen als nestplek, of neem de IKEA in Delft, daar werd een nest gemaakt in het kleine driehoekje van de A, je zag er de takken uitsteken. Bij een winkel uit dezelfde keten in Londen werd er juist een nest gemaakt op de E van IKEA. Of de IKEA-nesten ook gemaakt waren van kleine potloodjes in plaats van takjes, dat weten we helaas niet.

In actie

Wil je iets doen om bijen en hommels te helpen? Zet dan bloemen op je balkon of in je tuin. Bijvoorbeeld lavendel, dat vinden ze erg lekker!

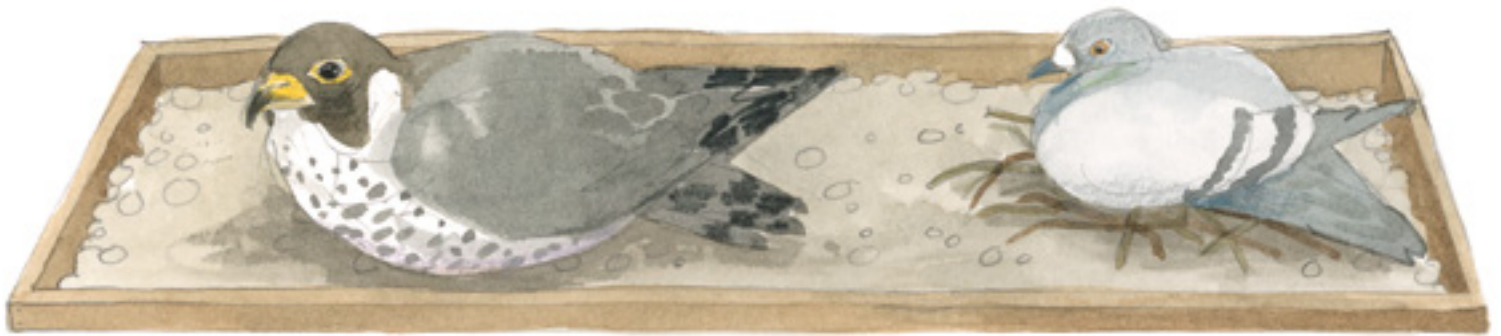
wel bij kunnen houden! Hij weet namelijk een topsnelheid te halen van wel 350 kilometer per uur!

Waar hij zich ook op stort, er is geen ontkomen aan. Zijn prooi komt veelal om van de klap, of misschien wel van de schrik. Met je ogen knippen is een van de snelste bewegingen die je lichaam kan maken. Eén keer met je ogen knippen duurt een tiende van een seconde. En in één keer knippen is de slechtvalk in duikvlucht alweer tien meter dichterbij. Probeer zelf maar eens tien grote stappen te zetten in de tijd dat je één keer met je ogen knippert. Dat lukt je nooit. Per seconde raast de slechtvalk dus wel 100 meter omlaag! Dat is dan ook een wereldrecord, het maakt hem de snelste vogel die er bestaat!

Stekel-nesten

Met stekels schrik je een vogel niet zomaar af. In Naturalis hebben we een kraaiennest dat helemaal gemaakt is van prikkeldraad! En zo zijn er ook vogelnesten bekend in de buurt van hobbyschuurtjes, waar duiven met scherpe schroeven en spijkers een nest hebben gemaakt. Broeden op een spijkerbed! Maar in Amerika, in een verlaten pand waar veel drugs werden gebruikt, vond de politie zelfs een duivennest dat geheel gemaakt was van de naalden waarmee de junks hun drugs inspoten. Griezellig!

Koppen

Eenmaal een prooi gevangen, begint het oppeuzelen. Maar de slechtvalk vindt niet alles lekker. Pootjes, vleugels en koppen vindt-ie toch minder. En als-ie dan op een hoge plek met mooi uitzicht aan zijn maaltijd begint, dan gaan al snel dit soort restjes over de rand heen. Op sommige plekken regent het dus werkelijk stukken van vogels.

Toen mijn vriendin en ik samen in Zierikzee waren, vonden we rond een oude kerktoren zo'n lugubere plek. We zagen de ene losgerukte vogelkop na de andere. In no time hadden we een tiental losse koppen bij elkaar, met de angst nog in hun ogen. Verder zagen we hier en daar een vleugel, en vonden we af en toe wat pootjes. Het was een indrukwekkend aantal prooidieren, maar ook een grote mix van soorten: de slechtvalk heeft dus een gevarieerd dieet! Af en toe keken we nieuwsgierig naar boven, hopen de dader te betrappen, maar ook een beetje bang om zelf zo'n losgescheurde vogelkop op ons hoofd te krijgen. Ons vermoeden klopte: de toren bleek een grote nestkast te hebben, speciaal voor de slechtvalk!

Het meest onwaarschijnlijke ooit

Zo'n zelfde nestkast zie ik dus vanuit mijn slaapkamer. Dagelijks hoor ik de valk overvliegen, en als er luid gekrijs is, schakel ik snel over naar de webcam die bij het nest is geplaatst. Dan worden de jonkies gevoerd, bijvoorbeeld. Maar zelfs vanuit het raam van mijn slaapkamer zie ik hem gewoon zitten. Zijn nestkast heeft een terras, een uitstekende plank, met dan ook uitstekend uitzicht. Vanuit daar kijkt hij parmantig met zijn roofvogelogen uit over de stad. Toch fijn, zo'n eigen beveiliging!

'Ondergepoept door een pelikaan op Curaçao. En dat vijf minuten voor een sollicitatiegesprek! Het was warm, kleverig en stonk ontzettend vissig!'

Aaf

‘Een meeuw poepte op mijn hoofd, én op mijn ijsje! Dat arme ijsje maar weggegooid en snel thuis m’n haren gewassen.’

Melanie

De ogen van een valk vallen nooit tegen. Valken hebben zo’n scherpe blik dat ze altijd kijken alsof ze net een heel goed idee hebben gekregen. Echt waar! Al vanaf honderden meters kunnen ze hun prooien herkennen. Maar soms zitten ze een stuk dichterbij.

Zo gebeurde in Venlo het meest onwaarschijnlijke ooit. Een dappere duif begon haar nest te maken, direct naast een broedende slechtvalk. Het gebeurde in de toren van de Sint Martinusbasiliek, waar in de nestkast ook zo’n webcam hing. En als je denkt ‘Huh, maar slechtvalken eten toch duiven?’, dan heb je gelijk, duiven staan zeer zeker op het menu van de slechtvalk.

Joop Janssen, die nauw betrokken was bij het plaatsen van de webcam, snapte er ook niks van: ‘Die eten meerdere duiven per dag!’ Vol ongeloof werd er naar de nestcamera gekeken. De spannende situatie werd op de voet gevolgd door de media, en per dag

keken soms wel 22.000 mensen mee op de webcam, gewoon om even te kijken of de duif nog leefde. Het was een eng maar mooi plaatje, beide vogels vredig broedend zij aan zij. ‘Je ziet ze gewoon naast elkaar zitten,’ vertelde meneer Janssen, ‘en soms lopen ze zelfs vlak langs elkaar.’

Er werd gevreesd voor een bloedbad, een levend buffet, maar de duif kan het navertellen! Alleen haar nest was geen succes. Toen de mannetjesvalk vaker bij zijn broedende vrouwtje kwam kijken, verjaagde hij de duif. Meneer de valk gooide het door de duif gelegde ei over de richel en het duivennest verdween. Maar de duif liet zich niet kennen en zou zelf nog regelmatig teruggekomen zijn, op de richel naast de broedende slechtvalk – misschien wel als kraamvisite? Hoe zouden slechtvalken dat trouwens doen? Beschuit met echte muizen?

Safari-tip

Als je iets ver weg toch goed wil zien, neem dan een verrekijker mee op safari! Ook handig als je wel dichterbij kan komen, maar dat niet wil, om een broedende vogel niet te storen bijvoorbeeld.

Lelijkheid blijft

Plastic vind je overal, ook hoog in de lucht. Door een wervelwind omhoog gewaaid plastic vind je bijvoorbeeld veel in bomen terug. Wetenschappelijk heeft dit een hele leuke naam: *het christmas tree effect* oftewel, het kerstboom-effect! Talloze bomen in de stad zijn versierd met slingers van afval.

En het lastige van plastic hoog in een boom? Dat een veegwagen het niet zo makkelijk opruimt!

Zo zag Bahram Sadeghi in Amsterdam-Oost eens een plastic tas verdwaald in een boom hangen. Tot zijn verbazing was dat tasje er na een paar weken nog steeds. Bahram begon op zijn dagelijkse wandelingen foto's van de tas te maken, om te kijken hoelang deze het zou volhouden. Het werd herfst, winter, voorjaar en zomer, maar de tas hing er nog altijd. Een jaar later en hij had maar liefst vijf stormen overleefd: Francis (augustus 2020), Odette (september 2020), Bella (december 2020), Christoph (januari 2021) en Darcy (februari 2021). De laatste storm, code rood zelfs, liet hem alleen doormidden scheuren. De slinger van afval bleef de boom in zijn greep houden. Of zoals Bahram schreef: 'Schoonheid vergaat, maar lelijkheid: die blijft.'

